

Internetconsultatie Besluit en Regeling Versterking regie volkshuisvesting

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Voordat de Omgevingswet in werking trad, konden mantelzorgwoningen al vergunningvrij gerealiseerd worden, ongeacht of dit in een bestaand bijgebouw was of in een nieuw te plaatsen unit. Wel moest het aan een aantal voorwaarden voldoen.

Omdat niet alle gemeenten per 1 januari van dit jaar al een eigen omgevingsvisie en -plan hebben opgesteld, gelden nu nog de oude regels die zijn neergelegd in de zogenoemde Bruidsschat.

Het wetsvoorstel van Minister De Jonge dat op 7 maart jl. werd gepresenteerd voorziet onder andere in een meer centrale aansturing qua beleid voor mantelzorgwoningen binnen de Omgevingswet.

In het voorstel geeft de Minister aan dat de woningbouwopgave waar we voor staan voor een deel samen hangt met de vergrijzing en dat dit vraagt om andere woonvormen voor ouderen waar via de volkshuisvestingsprogramma's ook specifiek aandacht aan gegeven dient te worden. Het realiseren van tijdelijke mantelzorgwoningen is daar één vorm van. De Minister stelt daarom dat bijgebouwen bij woningen vergunningsvrij kunnen worden gebruikt als tijdelijke mantelzorgwoning.

Uiteraard zijn wij vanuit MantelzorgNL erg blij met deze ontwikkeling en het feit dat de Minister het maatschappelijk belang van mantelzorgwoningen onderstreept.

MantelzorgNL maakt graag gebruik van de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken geboden mogelijkheid om via een internet consultatie belangrijke aandachtspunten te adresseren omtrent de situatie van mantelzorgwoningen en pré-mantelzorgwoningen binnen het wetsvoorstel die een nadere duiding verdienen. Hopelijk draagt de consultatie bij tot een verduidelijk dan wel aanpassing in het voorgestelde beleid ten behoeve van een eenduidig en vergunningvrij beleid voor mantelzorgwoningen binnen de Omgevingswet.

Om een goede duiding te hebben van het voorstel ziet MantelzorgNL graag dat de volgende punten door het Ministerie van Binnenlandse Zaken specifiek gedresseerd tijdens de internetconsultatie:

- Gemeenten konden tot-op-heden al, mits voldaan aan de voorwaarden, vergunningsvrij mantelzorgwoningen plaatsen. Wat verandert er precies voor deze gemeenten met dit wetsvoorstel? en wat zijn de implicaties voor de situatie rondom de pre-mantelzorgwoningen?
- Blijven de voorwaarden tot plaatsing van mantelzorgwoningen op gemeentelijk niveau ongewijzigd?, hoe wordt voorkomen dat ná het vervallen van de vergunning, gemeenten hun voorwaarden aanscherpen bij beslissingen over het plaatsen van een mantelzorgwoning?
- De omgevingswet die al van kracht is, voorziet dat gemeenten tot 2032 de tijd hebben eigen omgevingsplannen op te stellen. Voorziet het wetsvoorstel dat er in de toekomst iets aan het standaard vergunningsvrij plaatsen van mantelzorgwoningen door gemeenten wordt gewijzigd?, of blijft het beleid ongewijzigd?
- Wat wordt er precies verstaan onder de term **bijgebouwen**?; vallen alle vormen van mantelzorgwoningen zoals die nu geplaatst (kunnen) worden onder deze term?
- Wat gebeurt er in de tussentijd met lopende procedures bij die gemeenten waar inmiddels een nieuw omgevingsplan is gerealiseerd en waarbij wordt uitgegaan van een vergunning-procedure voor het plaatsen van een mantelzorgwoning?
- Kunnen met terugwerkende kracht rechten aan deze wet worden ontleend?
- Wat kunnen mensen doen voor wie een vergunning tot plaatsing (recentelijk) nog is afgewezen?
- Op dit moment is pre-mantelzorgwonen overall vergunningplichtig, is er ruimte voor een scope verbreding van het wetsvoorstel van de Minister naar pre-mantelzorgwoningen?

We snappen dat deze laatste vraag een politieke lading heeft, maar we zijn vooral geïnteresseerd in het feit of deze scope verbreding onderzocht is bij het wetsvoorstel.

Zoals aangegeven in het gesprek met het Ministerie op 17 april jl., ziet MantelzorgNL In het verlengde van het wetsvoorstel graag dat er een koppeling wordt gemaakt met de motie van mevrouw Mirjam Bikker van de ChristenUnie die oproept om het gesprek aan te gaan met alle gemeenten in Nederland om te stoppen met het eisen van een mantelzorgverklaring die als bewijsvoering dient te worden overlegd, wanneer een gemeente twijfelt over de mantelzorgsituatie. Deze motie is op 25 januari jl. met 126 stemmen vóór aangenomen in de Kamer.

Omdat nagenoeg alle gemeenten nu nog gebruik maken van de regelingen neergelegd in de bruidschat, wordt van de oude wet en regelgeving uitgegaan, waarin staat dat een mantelzorgverklaring moet worden verkregen, onder meer via de huisarts. Dit is inmiddels niet meer mogelijk, daar er een nieuwe richtlijn tot stand is gekomen vanuit de KNMG. Deze richtlijn stelt dat huisartsen geen verklaringen meer mogen afgeven, gezien hun vertrouwensband met de patiënt. Er dient dus een onafhankelijk arts, of een ander deskundig te achten persoon geraadpleegd te worden, om na te gaan of er sprake is van intensieve mantelzorg.

Wij willen derhalve graag gemeenten adviseren af te stappen van de mantelzorgverklaring. Er zijn verschillende andere mogelijkheden om na te gaan of er sprake is van intensieve mantelzorg, zoals een consulent gericht op mantelzorg.

Een mantelzorgverklaring vormt nu helaas nog te vaak een onnodige drempel die in de uitvoering dusdanig veel problemen met zich meebrengt dat deze als exemplarisch voor regelkolder kan worden aangemerkt.

Voor de volledigheid voegen wij hierbij nog de tekst toe van de motie.

MOTIE VAN HET LID BIKKER C.S 36410-XVI-69 (ingediend tijdens begrotingsbehandeling VWS)
Voorgesteld 25 januari 2024

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
overwegende dat mantelzorgers onmisbaar zijn voor onze samenleving en goede ondersteuning verdienen;
overwegende dat mantelzorgers vaak gevraagd wordt bewijs te leveren dat zij mantelzorger zijn en hiervoor een mantelzorgverklaring moeten afgeven;
overwegende dat een dergelijke verklaring geen officieel document is en huisartsen deze niet afgeven;
verzoekt de regering om het gesprek te voeren met gemeenten om te stoppen met het eisen van een mantelzorgverklaring en vanuit vertrouwen mantelzorgers te ondersteunen,
en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekend door Kamerleden Bikker (CU) Krul (CDA) Eerdmans (JA21) Van Dijk (SGP) Slagt-Tichelman (GroenLinks-PvdA) en Van Houwelingen (PVV)

De collega's Jasper van Heeren en Jos Nieveen van MantelzorgNL zijn beide bereikbaar voor het Ministerie om waar nodig en gewenst extra informatie dan wel een nadere toelichting te geven ten aanzien van de gestelde vragen.

We zien met interesse de reactie en daarmee de beantwoording van de vragen tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Esther Hendriks
Bestuurder MantelzorgNL